

ARMSTRONG

Torben Kuhlmann
Joukje Akveld (vert.)
De Vier Windstreken
(door Lotte Oers)

OVER DE MAKER

Torben Kuhlmann is een Duitse illustrator en auteur van kinderboeken. Als kind was hij al heel creatief. In de kleuterklas en ook later op school was hij bekend als “de tekenaar”. Zijn schoolschriften waren versierd met kleine vliegtuigen, vreemde machines en stomende spoorbanen. Hij werkt het liefst met tekenpotloden en aquarel, maar gebruikt ook vaak acryl- en olieverf. Torben studeerde Illustratie en Communicatiedesign. Als afstudeerproject maakte hij het prentenboek *Lindbergh: Het grote avontuur van een vliegende muis*, dat in 2012 werd uitgebracht en hem meteen bekend maakte. Het boek is in verschillende talen vertaald en heeft veel positieve reacties gekregen. Na *Mollenstad* is *Armstrong* zijn derde boek.

1. VERHAAL

Uitzicht

Armstrong is een opvallend boek in het boekenrek. Wat dachten de juryleden toen ze het boek voor het eerst zagen? Sprak het hen aan?

Neem er eventueel zijn voorganger *Lindbergh* bij, of print de kft van dat boek uit (zie bijlage). Wat zijn de gelijkenissen tussen de twee boeken?

- Wat vinden ze van de grootte? Associëren ze het daardoor onmiddellijk met een prentenboek voor kleinere kinderen, of is dat niet noodzakelijk zo?
- Wat vinden ze van de tekening: de bruine kleuren, de apparaten en schroeven, in het klein de muis: prikkelt dit om het boek te lezen?
- Wat vinden ze van de (onder)titel: in het groot een naam, daaronder de referentie dat het verhaal over een muis gaat? Welke verwachtingen roept zo'n titel op? Worden die bij het lezen van het boek ingelost?

(Non)-fictie

In dit boek wordt een deel van de geschiedenis van de mensen verteld vanuit het perspectief van een muis. Meer nog, een uitvinding van de mens wordt toegeschreven aan een muis. Het voorwoord zegt daarover volgende zaken:

- “De uitdagingen en problemen [...] het is allemaal min of meer gebeurd zoals het hier wordt verteld.”
Vonden de juryleden de gebeurtenissen zoals ze door de muis beleefd worden geloofwaardig? Is het belangrijk dat het geloofwaardig is, of gaat het in de eerste plaats om fantasie in dit boek?
- “Dit fantasievolle verhaal over de eerste reis naar de maan is grotendeels waar”.

Vonden de juryleden de mengeling van fantasie en geschiedenis leuk? Voegt de fantasie iets toe aan de geschiedenis? Is het daardoor gemakkelijker om te begrijpen, of is het net verwarrend?

- *“Als jij na 1965 geboren bent, dan ken je dit verhaal over genialiteit en doorzettingsvermogen misschien nog niet. Daarom vertelt Armstrong het opnieuw – voor jou.”*

Vinden de juryleden het een goed idee om geschiedenis te vertellen door middel van dieren in plaats van mensen? Is dat leerrijker? Of is het beter om het meteen vanuit menselijk perspectief te doen?

Illustraties

- Kleurgebruik
Wat valt er de juryleden op aan het kleurgebruik? (veel bruintinten)
Weten ze hoe men deze bruintinten ook wel noemt? (sepia)
Welke sfeer roepen deze kleuren op? (het verleden, zoals oude foto's...)
- Grootte
Afwisseling tussen pagina-grote afbeeldingen en kleine kaders (zoals foto's). Hoe ervoeren de juryleden dat? Is een grote afbeelding een uitnodiging om lang naar te kijken of net om snel verder te kunnen bladeren?
- Stijl
Hoe zouden de juryleden de stijl omschrijven? Hoe realistisch zijn de tekeningen? Zijn ze gedetailleerd?
- Perspectief
Vanuit welk perspectief werden de illustraties getekend? Of: als je je voorstelt dat de illustrator vanaf een bepaalde plek naar de scène keek, waar bevond hij zich dan? (meestal op de grond, op dezelfde hoogte als de kleine muis) Hoe noemen we dit perspectief? (kikkerperspectief)
Was dit de juryleden opgevallen tijdens het lezen?
- Verhaal
Deed het verhalend aspect van de tekeningen hen aan een strip denken? Waarom wel/niet?
Wat zijn de gelijkenissen en verschillen tussen dit boek en een strip?

Personages

Vraag de juryleden om het hoofdpersoonage te omschrijven:

- Naam? (geen naam, enkel “de kleine muis”)
- Leeftijd? (niet duidelijk, maar lijkt een nog jonge muis)
- Uiterlijk? (gewone grijze muis, geen kleren behalve het ruimtepak)
- Karaktereigenschappen? (nieuwsgierig, moedig, slim, doorzettingsvermogen...)
- Familie/vrienden? (weten we niet)
- Interesses? (ruimtevaart, wetenschap, techniek...)

Behalve zijn wil om naar de maan te reizen en de eigenschappen die hij nodig heeft om dat doel te bereiken, komen we niet veel te weten over het hoofdpersoonage. Wat vinden de juryleden daarvan? Is het belangrijk dat een (hoofd)persoonage een naam heeft?

Konden de juryleden zich inleven in het avontuur van de kleine muis? Is een uitgebreide beschrijving van het personage nodig om je te kunnen inleven? Wat zorgde ervoor dat ze zich goed/moeilijk konden inleven?

Welke personages zijn er nog?

- de andere muizen: Vergelijk de houding/reacties van de muizen in het begin en op het einde van het verhaal
- de oude muis in het museum: Hadden de juryleden begrepen dat dit het hoofdpersoonage uit “Lindbergh” is?
- de mensen: Wat komen we over hen te weten? Wie denken de juryleden dat “de mensen” zijn? (politie? geheime dienst? waaraan zie je dat?)

2. VERWERKING

Ruimtereizen

Materiaal

- papier en tekenmateriaal
- scharen en lijm
- doosjes en potjes allerhande
- eventueel ander rest- en knutselmateriaal

Hebben de juryleden de korte geschiedenis van de ruimtevaart achterin het boek gelezen? Vonden ze dit interessant? Vinden ze het belangrijk dat de “echte” geschiedenis ook in het boek beschreven wordt?

Zijn de juryleden geïnteresseerd in de ruimte? Wat weten ze nog over ruimtereizen?

Kennen ze de Belgische ruimtevaarders? (zie bijlage)

Zouden de juryleden zelf de ruimte in willen gaan / naar de maan willen gaan?

Er zijn bedrijven die ruimtetoerisme mogelijk willen maken en hiervoor speciale ruimteschepen ontwerpen (zie bijlage). Dit wil zeggen dat mensen niet alleen om wetenschappelijke redenen de ruimte in zouden gaan, maar ook om als “toerist” een uitstap te maken naar de ruimte. Wat denken de juryleden hiervan?

Een ruimtereis wordt natuurlijk verschrikkelijk duur. Maar stel dat de juryleden de kans zouden krijgen om zo’n reis te ondernemen, zouden ze het doen?

De raketten die ontworpen worden voor ruimtetoerisme zien er al helemaal anders uit dan de raket die de kleine muis ontwierp. Hoe ziet de ideale raket van de juryleden eruit?

De juryleden kunnen hun raket tekenen of knutselen. Laat hen nadenken over de technische uitdagingen waarmee ook de kleine muis te maken kreeg:

- Hoe kan de raket opstijgen van de Aarde?
- Waar is de besturingscabine?
- Is er een raam om naar buiten te kijken?
- Waar bevindt zich de bevoorrading?
- Hoe zal de raket landen op de maan?
- Hoe zal hij daar weer opstijgen?
- Hoe zal hij veilig naar de aarde terugkeren?
- ...

Verhaal en illustraties

Materiaal

- (wit) papier
- schrijfgerei
- scharen en lijm

Het verhaal van Armstrong wordt in de eerste plaats door middel van illustraties verteld, af en toe ondersteund door tekst. Het heeft iets van een strip, maar zonder tekstballonnen. Experimenteer met dit gegeven door middel van volgende opdrachten:

1. Laat de juryleden een passage uit het boek kiezen waarbij het verhaal enkel in illustraties verteld wordt (bv. de treinreis, de uitvinding van het ruimtepak, het ineenzetten van de raket...). Laat hen dan een ondersteunde tekst uitschrijven of aan elkaar vertellen.

Besprek daarna de aangevulde stukken verhaal. Wordt het verhaal beter / duidelijker / boeiender met extra tekst? Of houden ze meer van de woordeloze afbeeldingen?

2. Kopieer enkele afbeeldingen waarin er monoloog of dialoog is (bv. de presentatie van de kleine muis helemaal in het begin, de oude muis voor zijn fotokaders, de vliegpoging met de wekker, het telefoongesprek met de oude muis...). Deel ze uit onder de juryleden, samen met wit papier, scharen, lijm en schrijfgerei. Laat de juryleden tekstballonnen maken op de afbeeldingen, waarin ze de gesproken tekst overschrijven.

Bekijk samen het resultaat. Vinden ze dit beter / duidelijker / leuker, of waren de afbeeldingen mooier zonder tekstballonnen?

Recensies

Armstrong krijgt overal extreem lovende recensies:

- “Het hele boek is prachtig, prachtig, prachtig. [...] Het wordt weer een bewaarboek, een koesterboek, om nog vele keren uit de kast te pakken en te lezen en te bekijken. Ik geef het een dikke tien.” (Dettie, leestafel.info)
- “*Armstrong* is met stip één van de mooiste boeken – zoniet het allermooiste – die het najaar te bieden heeft.” (Jürgen Peeters, Cutting Edge)
- “Het voelt alsof je het avontuur zelf mee beleefd hebt en de held persoonlijk kent. Dat is het resultaat van een indrukwekkende combinatie van tekst en illustratie.” (Jan van Coillie, Lees-Wijzer)
- “Dit is niet zomaar een prentenboek, het is een waar kunstwerk.” (Linda Willemsen, Klas van juf Linda)

Vinden de juryleden het terecht dat het boek in zulke lovende termen omschreven wordt?

Het is eigenlijk niet mogelijk om iets negatiefs te vinden over het boek. Hebben de juryleden misschien wel kritische commentaar op één of meerdere elementen?

De recensenten hebben het vooral over de prachtige illustraties:

- “De illustraties, tot in de kleinste details uitgewerkt, zijn toonbeelden van verfijning en vakmanschap.” (Jürgen Peeters, Cutting Edge)
- “In het boek wordt door middel van fenomenale prenten de avontuurlijke reis van een kleine, slimme muis naar de maan weergegeven.” (Marleen Struik, kinderboeken.blog.nl)
- “Net als in *Lindbergh. Het avontuur van een vliegende muis* wordt het verhaal van een dappere muis gedragen door prachtige, indrukwekkende aquarel- en potloodtekeningen die je doen verbazen met hun schoonheid.” (Marieke Wolf, bangersisters.nl)
- “De tekeningen zijn werkelijk waanzinnig mooi: ontzettend gedetailleerd; soms zelfs bijna fotografisch.” (Femke Ganzeman, leesbevorderingindeklas.nl)

Zijn de juryleden het ermee eens dat het vooral de illustraties zijn die het boek goed maken? Wat vinden zij het beste/leukste aan het boek?

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op ‘Welke boeken moet ik lezen’ en dan op de groep en het boek in kwestie.